

Raportin Creating an Innovative Europe tiivistelmä

Tässä raportissa esitellään strategia **innovatiivisen Euroopan** luomiseksi. Innovatiivinen Eurooppa edellyttää innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen markkinoita, voimavarojen kohdentamista, uusia rahoitusrakenteita sekä ihmisten, rahan ja organisaatorakenteiden liikkuvuutta. Yhdessä näillä saadaan aikaan muutos, joka vaikuttaa laajemmin, ei kapea-alaisesti vain tutkimus- ja kehitystoimintaan (T&K) sekä innovaatiopolitiikkaan.

Keskeinen suosituksemme on, että innovatiivisen Euroopan toteuttamiseen tarvitaan **tutkimus- ja innovaationsopimusta**. Tämä edellyttää **poliittiselta johdolta sekä liike-elämän ja yhteiskunnan johtajilta valtavasti tahtoa ja sitoutumista**. Lissabonin ohjelman tarkistamiseen tähtäviä toimia pitäisi jatkaa ja tehostaa, mutta se ei yksin riitä. Lisäksi tarvitaan yhtäaikaista ja yhteen sovitettuja toimia kolmella alalla, jotka sisältyvät tutkimus- ja innovaationsopimukseen ja joiden perusteella tämä raportti on jaettu osiin:

1. Suosituksista tärkein on se, että Eurooppaan on luotava yrityksiä varten **innovaatioille suotuisat markkinat**, sillä niiden puuttuminen on suurin este tutkimus- ja innovaatiotoimintaan tehtäville investoinneille. Markkinoiden luominen edellyttää sääntelyä, standardien laadintaa, julkisia hankintoja, teollis- ja tekijänoikeuksien turvaamista sekä innovaatioita suosivaa ilmapiiriä. Tarjontaa ja kysyntää synnyttävien toimien yhdistelmä pitäisi keskittää **laaja-alaisiksi strategisiksi toimiksi**. Raportissa esitellään useita esimerkkialoja: **sähköiset terveystalvet, lääkkeet, energia, ympäristö, liikenne ja logistiikka, turvallisuus ja digitaalinen sisällöntuotanto**. **Riippumaton korkean tason koordinoija** pitäisi nimittää ohjaamaan Euroopan laajuisia toimia kullakin alueella.
2. Kolmen prosentin tavoite on pikemminkin innovatiivisen Euroopan indikaattori, ei lopullinen päämäärä. Toimenpiteitä tarvitaan, jotta **voimavarot** saadaan lisättyä huippuosaamisen, yritysten T&K-toiminnan sekä tiede- ja yritysmaailman rajapintaan. T&K-toiminnan tuottavuutta täytyy lisätä. Tutkimus- ja innovaatiotoimintaan käytettävien rakennerahastovarojen osuus olisi kolminkertaistettava.
3. Paljon enemmän **liikkuvuutta** tarvitaan kolmella tasolla: **Henkilöstön** liikkuvuutta yli rajojen on lisättävä selvästi. **Pääomien liikkuvuus** edellyttää pääomasijoittamisalan tehostamista ja osaamistaloudessa tarvittavia uusia rahoitusvälineitä. **Organisaatorakenteiden ja osaamisen liikkuvuus** tarkoittaa vakiintuneiden rakenteiden purkamista, jotta uudet yhtymäkohdat saadaan luotua eurooppalaisten teknologiayhteisöjen ja klustereiden tarjoamin välinein.

T&K-toimintaan ja innovaatioon tarvitaan enemmän voimavaroja, mutta tämä ei yksin riitä innovatiivisen Euroopan tavoitteen täyttymiseksi. Tarvitaan **uutta toimintamallia**, jossa entiset eurooppalaiset arvot pysyvät, mutta yhteiskunnan rakenne on uusi.

Riippumattoman seurantalautakunnan pitäisi komission tuella **raportoida vuosittain** tutkimus- ja innovaationsopimukseen liittyvien näkökohtien **edistymisestä**.

Euroopan ja sen kansalaisten täytyy ymmärtää, että nykyinen eurooppalainen elämäntapa on vaarassa, mutta hyvinvointi voidaan turvata tutkimuksen ja innovaation avulla, jos päättäjät aloittavat laajamittaiset toimet **ennen kuin on liian myöhäistä**.

KPL 5: Tutkimus- ja innovaationsopimus

Keskeinen suosituksemme on, että innovatiivisen Euroopan toteuttamiseen tarvitaan **tutkimus- ja innovaationsopimusta**. Tämä edellyttää **poliittiselta johdolta sekä liike-elämän ja yhteiskunnan johtajilta valtavasti tahtoa ja sitoutumista**, jotta Lissabonin ohjelman tavoitteet saavutetaan. Toiminnan merkitys syntyy sekä käytännössä että symbolisesti siitä, että osoitetaan kaikkien Euroopan innovaatioekologian veturien haluavan toimia yhdessä eurooppalaisen hyvinvoinnin, kilpailukyvyyn ja elämänlaadun takaamiseksi.

Sopimuksen tärkeimmän osan muodostaa toimet, joilla **luodaan innovaatioihin kannustavat markkinat** ja annetaan yrityksille kannustimia T&K- ja innovaatiotoimintaan. Riittämätön kysyntä on pääasiallinen este tutkimus- ja innovaatiotoiminnan investoinnille Euroopassa. Markkinat on luotava samalla, kun **taataan riittävästi voimavaroja T&K-toimintaan sekä innovaatioihin, parannetaan Euroopan rakenteellista liikkuvuutta ja kehitetään myönteistä asennetta sekä ilmapiiriä**, joka kannustaa yrittäjyyteen ja riskinottoon. Nämä kolme muodostavat yhdessä toimintamallin, jossa yhdistyvät innovaatiot ja sosiaaliset arvot.

Pidämme itsestään selvänä sitä, että **nykyisiä toimenpiteitä Lissabonin ohjelman tarkistamiseksi pitää jatkaa ja vahvistaa**. Seuraavassa on lueteltu vain uusia toimia tai toimia, joihin tarvitaan lisäponntta. Kaikkien osapuolten on toteutettava seuraavia toimenpiteitä yhtäaikaaisesti ja yhteen sovitettuina kaikilla tasoilla:

Luodaan markkinat innovatiivisille tuotteille ja palveluille

Tärkein suosituksisistamme on se, että Euroopassa on luotava innovaatioille suotuisat markkinat eurooppalaisten yritysten luovaa tuotantoa varten ja ohjattava sisämarkkinoita tähän suuntaan. Tämä edellyttää seuraavaa:

- Tarvitaan EU:n kattavaa yhtenäistä **sääntelyä**, jossa suositaan innovaatioita ja joka perustuu tarpeiden ennakointiin.
- **Standardeja** on käytettävä määrätietoisesti korkealaatuisen tekniikan edellyttämiseksi, ja prosessia on muutettava siten, että uusista standardeista saadaan sovittua nopeasti ja tehokkaasti.
- Innovatiivisten tuotteiden kysyntää on lisättävä **julkisin hankinnoin**, ja samalla Euroopan suuren julkispalvelujen alan tuottavuutta on parannettava. Julkisen hankkijan asemaa "asiantuntevana asiakkaana" pitäisi vahvistaa esimerkiksi osana raportissa ehdotettuja laaja-alaisia toimia. Hankintojen lisäämiseen tähtääviin toimiin kuuluu muun muassa tarve koordinoita ja kerätä yhteen kysyntää, jotta saadaan kokoon riittävän suuria tilauksia niin, että innovaatiotoiminta on kannattavaa.
- Maailmanlaajuisesti kilpailukykyinen **teollis- ja tekijänoikeuksien järjestelmä** edellyttää yhteisöpatentin käyttöönottoa, ja eurooppapatenttien tuomioistuinjärjestelmää koskeva sopimusluonnos (European Patent Litigation Agreement) on viimeisteltävä lyhyellä aikavälillä.
- Tarvitaan **innovaatioita suosiva kulttuurinmuutos** tiedotusvälineiden avulla ja muilla keinoilla, joilla kansalaisia kannustetaan valitsemaan innovatiivisia tuotteita ja palveluja.

Tarjontaa ja kysyntää synnyttävät toimet tulisi keskittää **laaja-alaisiksi strategisiksi toimiksi**. Raportissa esitellään useita esimerkkialoja: **sähköiset terveystalot, lääkkeet, energia, ympäristö, liikenne ja logistiikka, turvallisuus ja digitaalinen sisällöntuotanto**. **Riippumaton korkean tason koordinoija** pitäisi nimittää ohjaamaan Euroopan laajuisia toimia kullakin alalla.

Voimavaroja T&K- ja innovaatiotoimintaan Euroopassa

Kolmen prosentin tavoite on pikemminkin innovatiivisen Euroopan indikaattori kuin lopullinen päämäärä. Tässä yritysten T&K -toiminnan kasvu on ratkaisevaa, joten markkinalähtöinen lähestymistapa on keskeisessä asemassa, mutta Euroopan täytyy käyttää myös nykyisiä välineitään mahdollisimman tehokkaasti.

Tieteen tukeminen

- Tärkeimpiä huippututkijoita pitäisi tukea EU:n tasolla runsain voimavaroin ja maailmanluokan infrastruktuurein.
- Huippuyksiköt ovat välttämättömiä joillakin aloilla, ja niiden edellyttämä riittävän laaja toiminta voi käytännössä tarkoittaa jonkinasteista kansallista erikoistumista.

Yritysten tukeminen

- Suurille ja pienille yrityksille annettavia tukia ei pitäisi eritellä, vaan tuella pitäisi vahvistaa luonnollista innovaatioekologiaa, jossa yritykset toimivat verkostona. Nykyisistä kohderyhmistä vähemmälle huomiolle ovat jääneet keskisuuret yritykset, jotka ylittävät pk-yrityksille asetetun rajan.
- Verokannustimet ovat tehokkaimpia, jos niillä on näkyvää vaikutusta yrityksille, kuten T&K-henkilöstön sosiaalimaksujen pienentäminen tai poistaminen.
- Valtiontukijärjestelmää on uudistettava, ja symbolisesti tärkeää on muuttaa yritysten T&K-toiminnan määritelmiä vastaamaan yritysten todellisia tutkimus- ja innovaatiokäytäntöjä.

Tiede- ja yritysmaailman solmukohtien tukeminen

- Tehokkaasti toimivat tiede- ja yritysmaailman yhtymäkohdat ovat oleellisia, ja kaikkien osapuolten on poistettava loputkin yhteistyön rakenteelliset esteet. Puiteohjelman keskeisin ansio on eri maiden ja eri alojen välisten yhteyksien vahvistaminen. Teknologiakeskukset ja yrityshautomot ovat tärkeitä osaamisen siirtämisessä. Toimia tarvitaan, jotta keskiverroista käytännöistä saadaan parhaita.
- Nousevilla aloilla, joilla tutkimuksen ja teollisuuden välistä kuilua ei vielä ole ja joilla Eurooppa on jo ottanut tai voisi ottaa johtavan aseman, on toimittava ripeästi.
- Läpäisevät teknologiat: tieto- ja viestintäteknikka, biotekniikat – kuten genomitutkimus, nanotekniikka, kognitiivinen neurotiede – ja niiden yhdistäminen yhteiskuntatieteisiin ja humanistisiin tieteisiin edellyttävät sekä T&K-toiminnan tukemista että ripeitä toimia, joilla ennakoidaan ja helpotetaan kaupallistamista ja soveltamista.

Lisäksi on erittäin tärkeää parantaa T&K -toiminnan tuottavuutta Euroopassa keskittymällä huippuosaamiseen ja suuntaamalla varoja heikkotasoisesta ja vähemmän merkittävästä tutkimuksesta parhaimpien käyttöön.

Rakennerahastot ovat keskeisiä välineitä, jotta kaikki alueet voivat siirtyä osaamistalouteen.

Tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan suunnatut varat pitäisi kolminkertaistaa, jolloin rahastoista saatujen varojen vapaaehtoisten sitoumusten vähimmäisraja olisi 20 prosenttia.

EU:n talousarviota pitäisi kohdistaa enemmän tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan, ja innovaatiotoiminta pitäisi katsoa läpikäyväksi tavoitteeksi kaikissa talousarvioissa.

Rakenteellinen liikkuvuus innovaatiotoiminnan menestyksen perustana

Innovatiivisen Euroopan toteuttamisessa liikkuvuuden, joustavuuden ja sopeutuvuuden lisääminen on tärkeä osa uutta toimintamallia, jonka avulla T&K-toiminnasta ja innovaatioista saadaan eurooppalaisen kilpailukyvyn ja elämänlaadun tukemiseen tarvittava lisäarvo. Tutkimuksen ja osaamisen tehokas hyödyntäminen riippuu niiden edellytysten ja rakenteiden parantamisesta, jotka rajoittavat nykypäivänä liikkuvuutta ja sopeutuvuutta.

Henkilöstövoimavaroja käytetään tehottomasti puutteellisen liikkuvuuden vuoksi.

- Kymmenen prosenttia tutkimushenkilöstöstä tulisi joka vuosi ylittää tutkimuksen-, teollisuuden- ja hallinnonalansa rajoja, ja mahdollisimman monien liikkua maiden välillä. Pääoman liikkuvuus edellyttää tehokasta pääomasijoittamistoimialaa ja osaamistaloudessa tarvittavia uusia rahoitusvälineitä.
- Pääomasijoittamista varten tarvitaan yhtenäinen rahastojärjestelmä (Single Fund Structure), jotta vältetään päällekkäinen verotus, kun EU:n jäsenvaltiossa asuva sijoittaja sijoittaa varoja toisessa jäsenvaltiossa olevan rahaston kautta.
- Euroopan investointirahaston tärkeänä tehtävänä on pitää yllä (markkinaehtoista) pääomasijoitusrahoitusta myös laskusuhdanteen aikana.
- Pääomasijoittajia pitäisi kannustaa erikoistumaan ja kehittämään omaa asiantuntemustaan tärkeillä tulevaisuudenoilla.
- Menetyksellisistä irtaantumisista vapautuvan rahan siirtäminen seuraavan sukupolven kohteisiin edellyttää toimivia eurooppalaisia kasvuyritysten osakemarkkinoita.
- Pankkien ja muiden rahoituslaitosten täytyy tehdä osansa osaamistalouteen siirryttäessä tunnustamalla aineettomien varojen merkitys ja kehittämällä välineitä ja asiantuntemusta, joita tarvitaan niihin investoimiseksi.

Organisaatiorakenteiden ja osaamisen liikkuvuus tarkoittaa vakiintuneiden rakenteiden purkamista ja yhtymäkohtien luomista osaamiseen perustuville, nouseville teollisuudenaloille:

- **Eurooppalaisia teknologiayhteisöjä tarvitaan luomaan innovaatioille suotuisat markkinat ja hyödyntämään niitä.** Varoja pitäisi kohdentaa miljardin euron verran kaikkein lupaavimmille aloille.
- **Klusterit tarjoavat merkittävät puitteet liikkuvuudelle, ja niissä muiden toimenpiteiden hyödyt moninkertaistuvat.** On tärkeää varmistaa, että klusterit määritetään uusien markkina- ja osaamissuhteiden mukaisesti eikä perinteisten alojen perusteella. Tehokkaat, monitasoiset hallintojärjestelyt ovat tarpeen.

Riippumattoman seurantalautakunnan tulisi komission tuella **raportoida vuosittain** tutkimus- ja innovaatiosopimukseen liittyvien näkökohtien **edistymisestä**. Kolmen prosentin tavoitteesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä koottavien tietojen lisäksi raportoinnissa tulee kehittää ja soveltaa uutta järjestelmää, jolla voidaan mitata esimerkiksi innovatiivisia julkisia hankintoja, palveluinnovaatioita ja liikkuvuutta, niin kuin edellä on esitetty.

Loppusanat: Tilaisuus ehdotettujen toimien toteuttamiseen menee pian ohi. Euroopan ja sen kansalaisten on tärkeää ymmärtää, että eurooppalainen nykyisenkaltainen elämä on vaarassa mutta hyvinvointi voidaan turvata tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan avulla, jos päättäjät aloittavat laajamittaiset toimet nyt, **ennen kuin on liian myöhäistä.**